

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak: Helyben: 1/4 évre 3 kor.
Egészévre 12 kor; Vidéken: 1/4 évre 5 kor;
Egészévre 20 kor. Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
Harsányi Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Csapó-utca 9. sz.
Telefon: 275.
Kéziratok nem adatkak vissza.

Közjogi zavar.

Debreczen, máj. 21.

A néppárt ezivakodó katonája, Rakovszky István, tüzes nyelvvel öntötte ki a pünkösdi világosságot a negyvennyolcasok feje fölé; beültette keblükbe az erős ingert, hogy ellenőrizzék azok működését. Mindenekelőtt természetesen abban az irányban, hogy a delegátusok a tanácskozások alatt kizárólag a magyar nyelvet használják-e? Hogy ezek a bizottságok tulajdonképpen csak praktikus segédeszközök a végből, hogy a teljes ülésnek indokolt javaslatokban tárgyilagos anyagot nyújtsanak a határozatok számára biztos alapul, és hogy legcélszerűbben, hogy a közös miniszterek a kérdésekre pontos felvilágosításokat adhassanak, — mert nem mindegyik közös miniszter ért magyarul, — azt a nyelvet használják, melyet a miniszterek értenek: ezt csak melleleg említjük. A nemzeti állami eszme sértését a német nyelv kivételes használatában már azért sem lehet látni, mert e bizottságok tárgyalásaiból a delegáció ügyrendje szerint hiányzik a nyilvánosság karakterisztikuma. Az ellenőrzésre pedig

fel is kell jogosítva lenni, és sehol sincs törvényben kimondva, hogy minden képviselőnek már e minősége jogot ad az ellenőrzés gyakorlására a delegáció bizottságainak tárgyalásaiban. A delegáció, melyet a törvény felhatalmaz, hogy ügyrendet alkosson magának, úgy rendelkezett, hogy a bizottságok ülései ne legyenek nyilvánosak, hogy tehát e bizottságokban csak a delegátusoknak és a magyar minisztereknek legyen szabad megjelenniök.

A negyvennyolcasok azonban vonakodnak mandátumot vállalni a delegációba: hogy képzelhetik tehát hogy itt ellenőrzési joguk van, melyet tulajdonképpen csak elvonnak tőlük? Betolakodásuk a delegáció bizottságába tehát jogtalanság volt és éppen az ellenzéknek mint kisebbségnek kellene óvakodni attól, hogy a szigorú jog alakját elhagyja, melyről egyedül küzdhet hathatósan a hatalom ellen. Különben előre szentesíti a hatalom minden önkényét.

A kisebbség e jogtalanságának az általános jogtudat érdekében kétszeresen elejét vették: egyrészt midőn a bizottsági elnök a tárgya-

lást azonnal berekesztette, mihelyest a negyvennyolcas képviselők a teremben mutatkoztak; másrészt pedig Széll Kálmán előzékenysége által, ki is alaposan segített a törvény keretében, midőn a delegációt az ügyrend megváltoztatására bírta. — Széll Kálmán elismeri az erkölcsi jogot az ellenőrzésre, mely jogot főképpen az ellenzéki képviselő számára kell megőrizni. A delegáció tárgyalásainak eredményeit persze a parlament elé is terjesztik; de csak mint meg nem változtatható határozatokat, melyeket csak tudomásul kell venni. E határozatok keletkezésére az ellenzék, t. i. a közjogi, eddig csak időlegesen gyakorolt befolyást: a hatvanas évek végén, mikor Tisza Kálmán vezetése alatt és aztán mikor Ugron Gábor vezetése alatt vett részt a delegáció munkájában. De ha oly erélyesen hangoztatja az ellenzék az ellenőrzés erkölcsi jogát, akkor önmagától ered az ellenőrzés erkölcsi kötelessége is, melyet csak azzal lehet teljesíteni, ha a közjogi ellenzék a delegáció működésének minden stádiumában részt vesz, ha beválasztja magát a delegációba.

A „Szabadság“ tárczája.

A Faust-keringő.

Írta: Ligetkuthy Iván.

Későre járt az idő. Teát szerviroztak. Chevalier de Montsec monoklija már szinte kifáradt a nézésben; imént nyitotta ki tágra jobb szemét, hogy az üveg lencsét megtörölje. Babette, a házi kisasszony volt a hadnagy ur osztatlan figyelmének tárgya.

Vilma, a szép özvegy, hiába igyekezett az érdeklődést a maga részére lefoglalni. Nem sikerült. A tüntető szivességgel, mosolygó szájjal (szép fehér fogai megvillantak az élveteg ajkak mögött) nyújtott esészt udvarias bókkal fogadta a hadnagy ur, de semmi hajlandóságot sem mutatott arra, hogy udvarlásával ostromolja meg a várat, mely oly szivevesen volt hajlandó a kapitulációra. A szép Vilma aztán idegesen legyezte magát s legyezője mögül boszusan figyelte meg a hadnagy nem titkolható érdeklődését Babetta iránt.

A chevalier nagyon szemrevaló volt; mintegy harminczöt éves, szép alak, hatalmasan festett rajta a huszártiszti ruha. Csak gondosan fésült fekete haja árulta el, hogy ott már van mit takargatni. Feje

tetején a hajszálak kissé felkunkorodtak, jelezve az utolsó termést. A finom sarju volt már az, jelezve, hogy nem hajt több szénát.

— Parancsol még, hadnagy ur?
— Kérek! — esett utána gyorsan mohón. Megivott volna egy akó mérget a Babetta kezéből. (Mily szép, hosszukás finom fehér eres kezek voltak azok.)

Az állólámpa piros ernyője enyhén bocsátotta szét a fényt. A szép Vilma legyezője chypre-illatott hajtott a hadnagy felé. Kissé erős, érzéki párák szálltak fel a kis szalonban.

Babetta kisasszony átnyújtotta a esészt. Kezét egy futó pillanatra érintette a hadnagy keze. A delejes ütés megremegtetette a nő kezét, úgy hogy a esésze tartalmából egy rész a kis tányérra loccsant.

Egyébként meglehetősen nyomott volt a hangulat. Bélteki Friczi hiába igyekezett a szép Vilmat szórakoztatni, aki boszusan tépdeste a legyező tollait. A háziasszony egy diszkrét ásitást nyomott el, majd valami mentő gondolatot megragadva oda szólt a hadnagnak:

— Játsszék valamit a hadnagy ur!
Ez udvariasan, alig hallhatóan ütötte össze sarkantyuját, meghajta magát. Majd elővette a tokot s kivette a flótát.

— Nem játszának együtt valamit, kisasszony? — fordult Babettehez.

Készségesen, de elpirulva ugrott fel s a hangjegyek közt kezdett keresgélni.

Mendelssohnt és társait leszavazták. Valami könnyebb, ismert dolgot követeltek, csak „azokat az unalmas magyar dalokat“ hagyják el, azok flótával alig élvezhetők. Ezt Vilma jegyezte meg epésen. Végre a Faust-keringőben állapodtak meg.

Babette kezdte játszani a bevezető részt, majd fölesendült a keringő s a fuvola lágyan, dallamosan vágott bele, panaszosan nyujtva a félhangokat s még a staccatokat is kihuzva, mintha sirna, panaszkodnék, vallana, kérne, könyörögne. Két szem pár összevillant, két szív összedobbant. És megjött a válasz a billentyűkön: a zongora álmadozóan simult a fuvola kérő, zokogó szavához. Felharsant aztán a forte. A hatalmas akkordok diadalittasan kiabálták a titkot. Közben ujjongva sikongott a fuvola. Végre egybeolvadtak a finále zajában s a darab hatásos befejezést nyert.

Vilma idegesen tapsolt s bizonyára egy gunyos megjegyzést sugott volna az udvarlójának, ha ugyan az időközben meg nem szökött volna kiállhatatlan kedvétől.

Nyolcz év mult el. Chevalier de Montsec főhadnagy ur kopasz fővel ül a szalonban s egy köszvényes tábornok blazirt

POLITIKAI HIREK.

A kiegyezési tárgyalások.

(Saját tudósítónktól.) Néhány nap előtt, midőn „a kiegyezési tárgyalások vontatott menete” miatt tüzeskedtek Ausztriában, úgy hirtelt, hogy *Körber* miniszterelnök a további tárgyalásokat többé nem folytatja személyesen, hanem írásban. Tegnap pedig Budapestre érkezett az osztrák miniszterelnök, sőt magával hozta két kollegáját is, *Call* báró kereskedelmi és *Böhm-Bawerk* pénzügyminisztert.

A tárgyalások menete tehát nem lehetett oly igen nagyon vontatott és az elvi nehézségek sem lehetnek oly roppant nagyok a két miniszterelnök álláspontja közt, ha már a szakminiszterek jutnak szóhoz. — Minden elfogulatlan emberre nézve kezdettől fogva meg volt az a bizonyosság, hogy a két kormány őszintén akarja a kiegyezést és meg van róla győződve, hogy az általuk létesítendő megállapodások mérlegének a monarchia mindkét államára nézve egyenlő jónak kell lennie, ha azt akarják, hogy a két törvényhozás megszavazza a kormányok megállapodásait. A nehézségek talán kevésbé vannak magukban a dolgokban, mint inkább a parlamenti és parlamenten kívüli körök elfogultságában. Na de e tekintetben az utolsó napokban nem jelentéktelen javulás állt be, — úgy látszik — és erre a javulásra lennének hajlandók visszavezetni azt, hogy az osztrák miniszterelnök ezuttal már a szakminiszterekkel érkezett közzénk. Legyen bármiként, Magyarország érdekei a legjobb kezekben vannak s minden eshetőségre készen vagyunk.

Az osztrák és a magyar miniszterek tegnap folytatták a tanácskozásokat. A

nyugalmával sodorja cigarettjét. Babette mellette ül és — köt. Igen, köt! A szem szögleteinél szétfutó finom ráncok mutatják, hogy az idő eljárt.

Felhordják a teát. A főhadnagy urnak Babette kisasszony átnyújtja a csészét. A villamfolyam nem ad már nagy ütést.

S mint nyolcz év óta mindennap, azt kérdi chevalier de Montsec Babette kisasszonytól:

— Ne játszuk el a Faust-keringőt?

Vilma, a szép özvegy (még mindig szép) tüntetően jó kedvvel fogadja ma a testes kapitány udvarlását és gunyosan sugja oda:

— Jubileum-walzer!

— Hogy-hogy?

— No, ma nyolcz éve.

— Minek?

— Hogy jegyben vannak.

— Ejnye! — Hja, szegény, szegény! Az az átkozott kauczió... és részvét tel rázta fejét, hogy tokája rezegett belé.

S fölesendül a keringő. A fuvola dískréten, a megszokottság nyugalmával kíséerte, de fölsír belőle a panasz lágyan, keserűen, hosszasan, itt-ott jajgatva s Babette szemében egy könnyesep jelenik meg, mely nesztelenül siklik alá s lehull a fekete billentyűkre...

pénzügyminiszteriumban *Körber* miniszterelnök és *Böhm-Bawerk* osztrák pénzügyminiszter tanácskoztak *Lukács László* pénzügyminiszterrel, míg a kereskedelmi miniszteriumban báró *Call* osztrák kereskedelmi miniszter és *Láng Lajos* értekeztek egymással. Ezeket a tanácskozásokat megelőzőleg a miniszterelnökségben *Széll* és *Körber* körülbelül egy órahosszat értekeztek.

A „Máv.” decentralizációja. A kereskedelmi miniszteriumban már régóta foglalkoznak a kérdéssel, hogy miként lehetne a *Máv.* évről-évre emelkedő adminisztrációs költségeit leszállítani. E tárgyban *Széll Kálmán* miniszterelnök az új kereskedelmi miniszterrel, *Láng Lajossal* is folytatott már beható tárgyalásokat. Szóba került a kérdés az üzletvezetők legutóbbi havi értekezletén is, hol *Ludwig Gyula* elnök-igazgató véleményadásra szólította fel a jelenlevő üzletvezetőket. Az összes üzletvezetők odanyilatkoztak, hogy az ügykezelést esakis decentralizáció útján lehet egyszerűsíteni, illetve az adminisztrációs költségeket leszállítani. A decentralizáció olyképen oldatnék meg, hogy a mostani üzletvezetőségeket beszüntetnék és helyükbe az ország négy nagyobb központi városában, egymástól teljesen függetlenül működő igazgatóságokat állítanának fel. E decentralizált adminisztrációnak az volna az előnye, hogy az egyes igazgatóságoknak felügyeleti hatásköre kisebb területre szorítkoznék, azt áttekinthetőbben kezelhetnék.

Egyházkerületi gyűlés.

Második nap.

Saját tudósítónktól.

Debreczen. május 22.

Kilencz óra. A kollegium hatalmas díszterme eleven, színes képet mutat. Itt is, ott is kisebb-nagyobb csoportok láthatók. Legtöbben az elnöki emelvény körül csoportosulnak, hol élénk vita folyik a mai gyűlés legfontosabb tárgyáról.

Ki lesz a *Baczoni Lajos* utóda?

Ez a kérdés hullámszik szerte a teremben. Mikor *Sass Béla* olvasni kezdi a pályázók életrajzával és kvalifikációjával foglalkozó hosszú paksamétát, lelohadt kissé az érdeklődés. Akkor villanyozódnak fel megint a kedélyek, amikor megalakulnak a választó küldöttségek. Míg a küldöttségek a kistanácsteremben értekeznek, idebenn folyik a tippelés. A közhangulat *Jászy* Viktornak kedvez leginkább, de sok a híve *Kun Bélának* is, ki annak idején praemature érett a debreczeni kollégiumban. Küzd tehát egymással a tudomány és a sovinizmus. Legérdekesebb, hogy *Kovács Pálnak*, kit az igazgatótanács elsőhelyen jelölt, alig akad híve. Amely gyorsan föltűnt az első chance favoritjaként, oly gyorsan eset le szerencsesíllaga.

Végre visszaérkeznek a küldöttségek. — Nyolcz szavazat esett *Jászyra*, nyolcz *Kun Bélára*. Elnöki döntéssel dr. *Jászy Viktor* lett a közigazgatási jog tanára.

Azonkívül nincs semmi, ami különösebben érdekelné a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületet. Unalmasan da-

rálják le a különböző jelentéseket, melyeknek valamennyijét tudomásul veszik. Még egy szegény öregasszony, *Fráter Gézané* könyörgő levele adott alkalmat könnyebb érzéshullámszóra. Az urak figyeltek, megtértek és könnyűült szemekbe. A könny mindig teremt hangulatot s költői igazságszolgáltatást: csak természetes tehát, hogy az ezerkétszáz koronás ösztöndíjat a kis *Fráter Ernő* kapta meg.

A hangulat meglehetősen nyomott és unalmasan volt azután. Pedig odakünn vakító erővel szórta sugarait a nap s a karzaton igen szép hölgyek lesték a szót a szónokok ajkain. De csak lesték! Mert megesett az az eddig praecedens nélkül álló eset, hogy a tiszántúli egyházkerület közgyűlésén semmi vita sem folyt. Ha *Tisza István* gróf nem mond husz-harmincz szót valami unalmas névsor beszerzéséért s nem tör borsot a gazdasági tanács orra alá, annak felületességeért bátran hihette volna a karzatra bámuló dárdások serege, hogy a lent nyújtózkodó főfő urak beszélőtudománya csak ennyire terjed:

— Tudomásul veszem.

Tizenegy óra után már alig volt negyven kerületi tag a közgyűlésen. Mikor pedig a gazdasági tanács jegyzőkönyveiről szóló jelentések következtek, ez a szám is megesappant. Az urak oszonnázní mentek, vagy nézegették a korzón Debreczen szépeinek világos, tavaszi toaletjeit. Javaerejükét a holnapi folytatolagos tanácskozásokra tartják, amikor az öskollégiumot kell megvédelmezniük a modern, vagy ha úgy tetszik, az államosító törekvések ellen.

A gyűlés lefolyásáról egyébként, részletes tudósításunk következik:

Kiss Áron püspök és *Degenfeld József* gróf főgondnok elnökölnék. Néhány perccel kilencz óra után nyitotta meg a gyűlést *Zsigmond Sándor*, hajdu bősziorményi esperes, a kerület főjegyzője. A püspök nevében tartott megnyitó beszéd kiterjeszkedett a tegnapi lelkészavatai ünnepségekre, majd hosszasan emlékezett meg *Tisza Kálmán* haláláról, valamint *Némethy Lajos* és dr. *Baczoni Lajos* elhunytáról.

A gyűlési tagok igazolása s a meg nem jelentek bejelentése után gróf *Tisza István* terjesztette elő az egyházkerületi világi tanácsbíróra adott szavazatok felbontásáról szóló jelentést. E jelentés szerint tanácsbírák lettek *Puky Gyula* és *Tisza István* gróf, akik közvetlenül ezután le is tették hivatali esküjüket *Zsigmond Sándor* esperes kezeibe. Ez ünnepélyes eskütételről lapunk más helyén számolunk be.

Örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy a *békés-bánati* egyházmegye dr. *Hajnal Istvánt*, a jeles egyházi férfit választotta el gondnokául. Örvendetes tudomásul szolgált a dunamelléki egyházkerület átirata is, melyszerint e kerület főgondnoka dr. *Darányi Ignác* földmívelési miniszter lett. A dr. *Baczoni Lajos* világi aljegyzői székének betöltésére nézve úgy vélekedtek, hogy ez év augusztus végéig *Kiss Albert* elnöklete alatt külön bizottság fog eljárni ez ügyben, mely a beadandó szavazatokat számbaveszi. Ha valamelyik jelölt nem nyerne abszolút szavazattöbbséget, a két legtöbb szavaza-

tot kapott kandidátus közül ajánl aljegyzőt a bizottság.

(Baczoni Lajos utóda.)

A dr. Baczoni Lajos közigazgatási jogi tanszékének betöltése volt a gyűlés legfontosabb tárgya. E tárgynál gróf Degenfeld elnök ajánlja, hogy az igazgatótanács előterjesztése alapján válassza meg a kerület a tanárválasztó küldöttséget. A kerület ily értelmű határozatával választó küldöttségi tagok lettek: Szabó János, Széll Kálmán, Doroghy Lajos, Sütő Kálmán, Horthy István, Lengyel Imre, dr. Hajnal István, Tisza István gróf. A póttagok nem szavaztak. A debreczeni egyház a következő 8 tagot küldte a bizottságba: Kiss Albert, Dicsőfi József, Mitrovics Gyula, K. Tóth Kálmán, Somogyi Pál, Szikszai Szabó József, Kovács József és Márton Imre.

Sass Béla jegyző olvasta fel ezután a folyamodók életrajzi adatairól, működésükről és kvalifikációjukról szóló jelentését, valamint az eddigi jelöléseket. A tanárkari előterjesztés ajánlata ez volt:

1. dr. Kovács Pál.
2. dr. Jászy Viktor.
3. dr. Kun Béla és
4. dr. Forgon Lajos.

Az igazgatótanács ugyanis hármat jelölt, azzal a különbséggel, hogy a harmadik helyre egyarányban ajánlotta Forgon Lajost és Kun Bélát.

Tizenegy órákor hirdette ki Degenfeld elnök a két küldöttség határozatát. Dr. Jászy Viktor nyolcz, dr. Kun Béla ugyanesak nyolcz szavazatot kapott. Elnöki döntéssel dr. Jászy Viktor, kecskeméti kir. jogakadémiai tanár lett a közigazgatási jogi tanszék tanára.

A további eljárások megtételére régi szokás szerint a debreczeni presbyteriumot hívta fel az egyházkerület, egyúttal értesítette a gazdasági tanácsot, hogy július havától kezdve folyósítsa Jászy dr. részére a magasabb fizetést.

(A Fráter-alapítvány.)

Fráter Gedeon néhány évvel ezelőtt nagyobb, ösztöndíjjal szolgáló alapítványt létesített, melynek kamatait mindig a család egyik szegény és jó előmenetelű diákja kapja. Az ösztöndíj évenként folyósítható összege 1200 korona, melyből 60 koronát a gyermekre felügyelő tanár élvez. A főiskolai igazgatótanács három Fráter ivadékot ajánlott, egy rangon. — Ezek: Fráter László, Ernő és Szaboles. Közben felolvasták a Fráter Ernő anyjának, özv. Fráter Gézáné nagyváradi lakosnak kérvényét, ki szívreható hangon tárta fel családjá s jómaga nyomorúságát. Ez és még sok más körülmény döntött: az ösztöndíjat Fráter Ernőnek, a nagyváradi premontrai főgimnázium másodosztályu tanulójának adta a kerület, azon kötelezéssel, hogy a kis diák a jövő iskolai évtől kezdve Debreczenben folytatja tanulmányait. Fráter Ernő 39 szóval, Fráter László 37 szavazata ellenében nyerte el az ösztöndíjat.

(Apróbb ügyek.)

Az egyházkerület elhatározta, hogy néhai Tisza Kálmán olajba festett képét elkészítteti s azt az anyakönyvtárban elhelyezi. E célra ezer koronát szavazott meg a kerület. Ezuttal határozatba ment, hogy évről-évre folyósítanak hasonló célokra bizonyos összeget. Az egyházkerületi pénzügyi bizottságba Némethy Lajos helyére Zsigmond Sándor főjegyző választatott meg. Az Andaházi Szilágyi intézetről szóló gondnoki előterjesztést érdemleges jelentés adása céljából áttették az igazgatótanácshoz. A kollégium hivatalnokainak, pénztárnoknak, segédtisztnek, ellenőrnek és ház-

nagynak 200—200 korona ötödéves korpótléket szavazott meg a gyűlés, azon, a jövőre nézve preezedensül szolgáló, megszorítással, hogy a korpótlék-jogosultság mai maximuma 15 évre terjedőleg hasson vissza. Somogyi Pál nyugdíjba ment tanárnak elismeréssel adózott a gyűlés, helyét ideiglenesen Kovács János és Nagy József tanárok töltik bel. A tanárválasztó igazgatótanács gyűlés június 30-án lesz. A gazdasági tanács jelentései következtek ezután, melyeket sorra tudomásul vett a gyűlés, minden nagyobb módosítás nélkül.

A gyűlés vége déli egy órákor.

(A bankett.)

Gyűlés után a Bika disztermében bankett volt az egyházkerület tagjainak tiszteletére. A második fogásnál gróf Degenfeld József főgondnok állott fel szólásra és nagyhatású beszéd keretében éltette ősz püspökünket, Kiss Eront, aki oly fiatalos kedvvel végezte tegnap a lelkészavatás magasztos funkcióját.

Degenfeld után Puky Gyula főispán mondott általános figyelem közt, igen magvas pohárköszöntőt. A főispán ugyanesak Kiss Eront, a legnagyobb egyházkerület legérdemesebb püspökét éltette, majd az ég áldását kérte a magyar református egyházra és annak vezetőire. A pohárköszöntőt általános tetszés kísérte.

Majd ősz püspökünk, Kiss Áron állott fel és rövid beszéd keretében emelte poharát az egyházkerület két új, délelőtt megválasztott tanácsbírájára, Puky Gyulára és Tisza István grófra, kikkel olyan, olyan sokat nyert az egyház.

Törszokat mondtak még Balogh Ferencz, K. Tóth Kálmán s rajtuk kívül számosan. A bankett igen kedélyes hangulatban délután négy óráig tartott.

Az „A. Sz. T. Ármestesítő Tarsulat” közgyűlése.

Ártéri érdekeltek napja.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 22.

Tegnap délelőtt 11 órákor tartotta Széchenyi utcai székházában az „Alsó-Szabolesi Tiszai Ármestesítő Tarsulat” rendes évi közgyűlését Dessewffy Aurél gróf elnökle mellett. A közgyűlést kilencz órákor választmányi ülés előzte meg, melyen a közgyűlés tárgysorozatát vitatták és állapították meg a választmány tagjai.

A tarsulat elnöke Dessewffy Aurél gróf szívélyesen üdvözölte a megjelenteket s megnyitván a közgyűlést meleg szavakkal emlékezett meg Lukács Dezső választmányi tag elhunytáról. Indítványozza, hogy emléke jegyzőkönyvileg megörökítségék. (Helyeslés.)

Az elhalálozott választmányi tag helyét egyhangu szavazás útján Papp Elek orsz. képviselővel töltötte be a közgyűlés. Következett a tárgysorozat második pontja: a számadás vizsgáló küldöttségnek az 1901. évi számadások megvizsgálására vonatkozó jelentése, mely tudomásul vétett s a fölmentvény megadatott. A számadások egyébként közszemlére vannak kitéve a tarsulat pénztári hivatalában, hol az érdekeltség által a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Majd a választmány határozatai kerültek sorra, melyekhez a közgyűlés vita nélkül hozzájárult.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter általános érdekű körrendeleteit a tarsulat tudomásul vette és megválasztotta a folyó esztendő fegyelmi bizottsá-

gát. A „Tiszavölgyi Társulat” központi bizottságának felhívására a Vásárhelyi Pál emléket megörökítő szoborra 1000 koronát szavazott meg a közgyűlés.

Hosszabb vita volt a tárgysorozat tizedik pontjánál, a belvizrendezés ügyébeni miniszteri leirat tárgyalásánál. Többek hozzászólása után elfogadta a közgyűlés Dienes Barna társulati igazgatónak a Takta-közi belvizrendezésre vonatkozó előterjesztést s azt Darányi földmívelésügyi miniszternek is megküldik.

Végül a főmérnöki és igazgatói jelentések előterjesztése és elfogadása után jelentéktelenebb indítványok kerültek sorra, melynek megvitatásával a közgyűlés végetért.

Lövöldözés a kaszárnyában.

Öngyilkos Vilmos huszár.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 22.

A katonai öngyilkosságok hosszú és fekete sorozata ismét gazdagodott a tegnapi napon. Kevesebb van egy huszárral, több egy sirhalmmal — ennyi az egész s mégis megdöbbenve látjuk: mint szaporodik a halál önkénteseinek száma a magyar hadseregben, mint pusztul és vész önkeze által a daliák gárdája.

Tegnap a Vilmos huszárok lakatnyájában dörrent el a végzetes lövés s a gyilkos golyó egy szakaszvezető életét oltotta ki. Turesány Mátyásnak hívták a boldogtalant és hatodik esztendeje ette a császár kenyerét, a melyből úgy látszik nem igen vágyakozott többre. Ittasan került haza tegnap reggelfelé s előbb két őrmestert fenyegetett levélvessel, majd maga ellen fordította a hatlövetű forgó pisztolyt és szívébe lött, mely egy pillanat alatt megszünt dobogni s az életunt katona kiszervegett.

Az öngyilkosságról egyébként tudósítónk részletesen a következőkben számol be:

(Az utolsó éjszaka.)

A Vilmos huszárok negyedik századában szolgált immár hatodik esztendő óta Turesány Mátyás. Szülővárosából Felső-Dabasról szolgált ide a katonai behívó s mint kezdő hadfi aránylag gyorsan ment előre a ranglétrán. Mint feljebbvaló valósággal réme, átka lett a legénységnek az iszákos ember, kinek kegyetlenkedései miatt sokszor meggyült a baja.

Kedden este hét órákor engedély nélkül távozott a kaszárnyából s az éjszakát kedvesével együtt egy éjjeli kávéházban töltötte, honnan erősen ittas állapotban zárórákor távozott az ideál karján.

Hajdu szolgálattelvő őrmester a reggeli raportnál jelentette Keglevich Gy. gróf századparancsnoknak a szakaszvezető kimaradását s alig negyedóra mulva megérkezett a kaszárnyába Turesány Mátyás is.

(Megölök mindenkit!)

Ittas fővel felbotorkált a második emeleti legénységi szobába s nyomon követték Szalkai és Hajdu őrmesterek is Zsedeli szakaszvezetővel együtt, hogy kötelességteljesítésre figyelmeztessék. A részeg ember töltött pisztolylyal fogadta az ajtóban az érkezőket és torokszakadtából ordítva fenyegetődzött:

— Megölök mindenkit! Gyilkolni akarok.

A három ember rémülten futott vissza, hanyat-homlok a dühöngő elől, ki kétszer egymásután kilötte forgó pisztolyát, de szerencsére senkiben sem tett kárt.

(A gyilkos lövés.)

Alig ért le a földszintig a három menekülő, eldördült a harmadik lövés is, melyet a részeg szakaszvezető saját szívének irányzott. Az őrség nyomban fegyverbe állott és fölsietett a 4-ik század legénységi szobájába, hol az egyik sarokágyon már halva feküdt az öngyilkos huszár.

Szíven találta a golyó és dr. Glück ezredorvos már csak a halált konstatálhatta. Hulláját kiszállították a katonai kórházba, honnan boncolás után ma délután temetik el.

Levelet, vagy egyéb felvilágosító irást nem hagyott hátra, csupán egy neki szóló levelet találtak a tárczájában. Mi vitte sirba az öngyilkos fiatal? — erre mindeddig nincs elfogadható válasz, de legvalószínűbb, hogy részeg állapotban beszámíthatatlan percz rohama adta kezébe a halálosztó fegyvert.

Felső-Dabason lakó hozzátartozóit az ezredparancsnokság táviratban tudatta a Matyi fiu tragédiájáról.

UJDONSAGOK.

A főispán eskütétele.

Az egyházkerület új tanácsbirái.

A tiszántuli egyházkerület tegnapi ülésének legszebb legünnepélyesebb jele az eskütétel volt, a melyet Puky Gyula főispán és gróf Tisza István újonnan megválasztott egyházkerületi tanácsbirák tettek le a kerület színe előtt. A gyűlés hangulatát is magasra emelte ez az ünnepségszamba menő fölesketés, a szép aktus után mindenki sietett gratulálni az új tanácsbiráknak.

Kedves és lelket gyönyörködtető volt elnézni ott az ősz püspök s az egyház főemberei előtt azt a két nagyszabású, minden tekintetben kiváló férfit, a mint a funkcióhoz illő komolysággal megingathatlan, szilárd meggyőződéstől áthatott hangon mondták el az eskü szavait. A szíveken nyugvó jobbok, a melyeknek mozdulatától, hajh, mily sok nemes ügynek fakadt meg csirája, tegnap szent esküvére emelkedtek föl.

Igy a közvetlen benyomás után még nagyobb hatást tesz reánk az a beszéd, melyet Puky Gyula főispán a saját és tanácsbíró társa: Tisza István gróf nevében mondott tegnap az ünnepélyes felesketés után. Ime a beszéd:

— E helyen és időn kívül nincsen alkalmunk, hogy mélyen érzett köszönetünket fejezzük ki azon egyházmegyék bizalmáért, melyek bennünket tanácsbirákká megválasztottak. A mi csekély személyemet illeti, másodsor jut nekem a szerencse, hogy e diszes gyűlésen helyet foglalhatok. (Eljenzés.) Feladatunk és hivatásunk nehézségeit mélyen érezzük. Mert ha valaha, úgy most van szükség egyházunknak arra, hogy minden fia segítségére legyen igaz tehetsége szerint. (Helyeslés.) Mi felajánljuk tehetségeinket; az enyém csekély, Tisza grófé becses és

értékes; de mindenki azt ajánlja fel, a miről igaz lelkiismerettel állithatja, hogy gyümölcsözni fog. Én a magam erejét, lelkesedésemet s összes tehetségemet harezba viszem. Azt tartom, hogy nincs nemesebb hivatás, mint az, melyet valaki egyháza szolgálatában tölt el. (Ugy van! Éljen!) Tisztársam és magam nevében még egyszer köszönöm a főtiszteletű és méltóságos egyházkerület bizalmát, melybe ezennel ajánljuk magunkat. (Általános, zugó eljenzés.)

Az új tanácsbirák ezután sorban kezét fogták az egyházkerület tagjaival s fogadták a mindenfelől feléjük hangzó gratulációkat. Majd helyet foglaltak az ünnepelt tanácsbirák, hogy ígéretükhöz híven, buzgón vegyenek részt egyházuk ügyeiben.

A lesajnáit városi bérházak.

Öt százalék tiszta jövedelem.

Nincs a világon olyan bérház, a melyre annyi tin'át, papírost és nyomdafestéket fogyasztottak volna, mint a mennyit a debreczeni sajtó egy-egy organuma fogyasztott már el a Simonffy-utcai új bérházak böcsmérlesére. Az a modern két bérpalota, ott a Simonffy-utca két sarkán — mit vétett, mit nem — de tény, hogy felépítésük óta különös kedvező témája volt egyes reporter uraknak s ha kifogytak a szenzációkból, mindég kéznél volt a két bérház — no meg Aczél Géza főmérnök, a bérházak tervezője, építője. Olyan kifogyhatatlan téma, hogy úgy mondjuk: *riporteri tengeri kigyó-féle* volt a város impozáns két bérpalotájára. Pedig hát, milyen igazságtalanul érte a sok gáncs a város két új bérpalotáját, küszölt a tegnapi tanácsülésen, a midőn Vecsey Imre tanácsos, tb. főjegyző jelentést tett a bérházak jövedelméről. Tudni kell ugyanis, hogy a bérházakat mindég a miatt ostromolta a sajtó, mert az építésükbe fektetett tőke — körülbelül nyolczszázezer korona — állítólag nem hozza meg a kellő kamatokat.

Hát, nem egészen így áll.

A bérházak építésébe fektetett 800.000 korona, igenis meghozza a kellő kamatait, a mennyiben tisztán öt százalékot jövedelmez a városnak a bérházak építésének összege. S ez a hányada a százaléknak, a mai közgazdasági viszonyok közepette, olyan eredmény, aminő minden nagyítás nélkül, igen kedvezőnek mondható. De lássuk ajelentést.

Vecsey Imre jelentése szerint a két bérház becsértéke összesen 843.500 korona. Az első számú bérház évi jövedelme 25.512 korona; a második számú bérház évi jövedelme pedig 26.830 korona, összesen tehát 52.352 koronát jövedelmez évenként a két bérház.

Ez az összeg a bérházak becsértéke évi hat százalékának felel meg, de a fenntartási költségek és a husáru-esarnok berendezési költségeit leszámítva, marad a tőkének tisztán évi öt százalék jövedelme. A jelentéssel kapcsolatosan bemutatva Vecsey a bérszerződéseket is. Harminezket darab ilyen szerződés fektült a tanács előtt. Itt említjük meg egyuttal, hogy az I. számú bérházban 9 lakás és 9 bolthelyiség, a II-ik számú bérházban pedig 14 lakás és 19 bolthelyiség van, ezen kívül azok a helyiségek, a melyek a városnak szolgálnak hivatalos helyiségül, mint pl. a főmérnöki hivatal is. Jelenleg mindössze négy bolt áll üresen a két bérpalotában

de tekintettel a Simonffy-utcai új piacra, ezek is könnyebben jutnak majd bérlelőkhöz.

Mai ülésén, a tanács egyuttal megbizta Aczél Géza főmérnököt, hogy dolgozzon ki egy, a bérházakra vonatkozó házfelügyelői jogkört szabályozó tervezetet s kimondotta, hogy e szabályzat-hoz alkalmazkodva, Aczél főmérnököt bizza meg korlátlanul a bérházak felügyeletével, t. i. a bérszazégek megállapítása, a bérszerződések megkötése s több effélékkel, a mi a bérházak jövedelmezőségét illeti.

Csalás a telefonon.

(Saját tudósítónktól.) Egy Andrassy-uti vendéglős kellemetlen megfigyelést tett az utóbbi napokban. Üzletének forgalma éppen nem emelkedett, de számlák, a miket a fűszerkereskedőtől, a mérszárostól, a hentestől, a péktől kapott, folytonosan magasabb összegről szóltak. Kutatta, kereste az érthetetlen emelkedés okát. Tegnapelőtt végre megtudta. A főpinczére, Caál Andor künn állott a vendéglő bejárója előtt. A járda szélén akkor állította meg egy belvárosi sajtakereskedő kocsisa a kocsiját. Belenyúlt a kocsi belsejébe és kihalászott egy jókora nagy esomagot. Ebben a pillanatban melléje lépett egy öklömnnyi gyerekember s rászólt a kocsisra:

— Maga hozta a tíz kiló sajtot?

— Igen — felelte a kocsis.

— Nos, adja ide. Itt az elismervény róla.

A fizetőpinczér erre tüstént nyakoncsipte a kis legényt s bevitette a főkapitányságra. Itt kihallgatták a csalót, a kit Nedcsosfzky Pálnak hívnak. A kölyök bő részletességgel elmondta, hogy mint követte el harmadmagával a csalásokat, a melyek eddig mindig beváltak. Egyik társa, a kit Oncek Jánosnak hívnak, bement valamelyik kávéház nyilvános telefonjához. De óvatosak voltak szörnyen. Nedcsosfzky az utczán maradt s arra ügyelt, hogy nem megye véletlenül be a vendéglő valamelyik alkalmazottja. — Harmadik társuk, Frenyovszky Vincze ezalatt a vendéglőben ült a telefon közelében s miközben látszólag nyugodtan itta sörét, a telefont figyelte meg. Oncek pedig egyszerűen fölesengette a vendéglősnek valamelyik előttük ismert szállítóját és rendelt nyakra-főre. Majd sonkát, majd tíz rud szalámit, pezsgőket. Ott a rendelést gyanutlanul átvették s a kért holmit többnyire kocsin elküldték a vendéglőbe. Akkorra már ott termett a három tolvaj. A kocsist megszólították s miután pontosan megmondhatták, hogy mit várnak, a kocsis gyanutlanul kiadta nekik a kieselt árukat.

A temérdek enni és innivalót aztán orgazdáiknál olesó pénzért értékesítették. Nedcsosfzkyt a rendőrség letartóztatta. A másik kettőt a detektívek keresik.

Meghívás.

A debreczeni szabadelvűpárt f. é. április 13-án tartott közgyűlésén az utczai választmányok ujjaalakítását, ntczai elnökök, alelnökök és jegyzők választását

határozván el, e czélból az alulírott elnökség a tisztelt párttagokat f. é. május hó 25-én, vasárnap délelőttjére utcai pártgyűlésre hívja össze.

Felkéretnek ennél fogva pártunk tisztelt tagjai és pedig:

a *Csapó-Péterfia-utcai választók*, hogy a nevezett napon **délelőtt 9 órakor**,

a *Hatvan-Piacz-utcai választók*, hogy ugyanaznap **délelőtt 10 órakor**, végre

a *Varga-Kossuth-utcai választók*, hogy ugyanaznap **délelőtt 11 órakor** az „*Arany Bika*” szálloda első emeleti nagytermében a tisztújítás megtartása végett minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Debreczen, 1902. évi május 21-én

Tisztelettel:

Komlóssy Dezső,
pártelnök

Nagy Sándor,
főtítkár.

* **Uj regényünk.** A *Szabadság* mai számában új regény közlését kezdjük. Uj regényünk czime: „*A szerelem hatalma*”, írta *Jabloneczay Kálmán* a *debreczeni* írói gárda igen tehetséges és széles körben ismert tagja. Uj regényünk, melyre e helyütt is felhívjuk olvasóink figyelmét, mindvégig rendkívül érdekesítő s bizonyára élvezetes olvasmánya lesz közönségünknek.

* **Védekezés az erdőtűz ellen.** *Török Gábor* erdőmester javaslatot terjesztett tegnap a tanácsülés elé, melyben a földművelésügyi miniszter megkeresése alapján indítványozta, hogy nyomtatott felhívásban ismertesse a tanács a közönséggel az *erdei tűzrendészet tilalmait*. A javaslat alapján megbizta a tanács *Török* erdőmestert, hogy röviden megszövegezve, könnyen érthető, népies modorban készítse el a felhívást, mely az erdőtűzek elleni védekezés czéljából megalkotott törvényeket kivonatossan ismeresse.

* **A hittanhallgatók országos értekezlete.** A magyarországi protestáns theológiai kiküldöttei tegnap délben érkeztek *Debreczenbe*. Legtöbb taggal a kolozsvári hittanszakifakultás képviseltette magát. Az érkező theologusokat debreczeni kollegáik fogadták és szállásolták el. Délután öt órakor értekezletre gyűltek össze az akadémia VI. számú termében, hol a mai konferenzia tisztikarát választották meg. Elnök lett *Nánássy Lajos debreczeni* esküdtfelügyelő és *Belicza András eperjesi* hittanhallgató. Jegyzőkül *Izsák Aladár* és *Ravasz László kolozsvári* theologusokat választotta meg az értekezlet. Este ismerkedő estély és diszvacsoara volt Péter Pál vendéglőjében, hol a kellemes hangulat mellett a mai fontosabb tárgyakról is sok vita folyt. Ma reggel kilenc órakor kezdődnek a tanácskozások melyen valószínűleg résztvesz az egyházkerületnek több itt időző tagja is.

* **Az iparosok adórendezése.** Az ipartestület tanácstermében nap-nap után lázasan folyik az adóarányosítás nehéz munkája. *Tóth Kálmán*, az ipartestület elnöke többet beszél, tesz, mint bármelyik obstruáló képviselő. Annyi apró igénynek, féltékeny üzleti intrikának kell fejét szegni, hogy igazán csodálatos az a tapintatos energia, melylyel több mint egy hete vezeti a tanácskozásokat. Tegnap délután az *aranyművesek, órások, ékszerészek, kerék- s kocsigyártók* és a

nyergesek arányosították adóikat. Ma a pékek, sütők, cukrászok, mézeskalácsosok és pintérek önadóztatják magukat. Holnap a kalapos, szücs, ruhafestő, paplanos. aranyozó, hangszerkészítő, kefék, kéményseprő és kosárkötő-szakosztályokra kerül a sor. Az utolsó arányosítási tanácskozás vasárnap délelőtt 8 órakor lesz, a mikor az ácsok, kőművesek, kőfaragók, eserépfedők, kályhások, fazekasok és szobrászok rendezik adóügyeiket.

* **Vasuti kitérő az „Erzsébet” malomhoz.** A tegnap délutáni tanácsülésen szóba került az „Erzsébet” malom által kért kisvasuti kitérő ügye is. Ugyanis a malomtulajdonosok arra kérték a várost: építsen a sértésvásártéri iparvágányból egy kitérőt a malomig, egy váltókészülék beállításával. A tanács nem ellenzi a 3400 koronát kitevő kiépítést abban az esetben, ha ezt az összeget a malom tíz éven át egyenlő részletekben visszafizeti. Egyébként a tanács *Aczél Géza* főmérnököt bizta meg a kérvényezőkkal való egyesség megállapításával.

* **A ki a siremléket az asztalán tartja.** A rendőrségi bünyügyi-osztálynak egyik fiatal tisztviselőjét fehér márványból készült iratnehezékekkel lepte meg egy sirkőgyáros barátja. Ott tartotta hivatali asztalán a kedves emléket képező márványlapot, melyen büszke aranybetűkkel ragyogott az adományozó vésett ajánlása: „*Pál Péter Urnak.*” Hogy-hogy nem valamelyik ravasz, hírhed ujságíró magához kerítette a féltve őrzött értékes adományt és kijavította a feliratot, mely ilyenképen a következő:

Itt nyugszik
Pál Péter
az Urnak
szerény szolgálója.

Az ekkép siremlékké alakított márványdísz most is ott végzi az iratnehezéki tisztet a hivatalos asztalon, azt tartván a tulajdonosa: hogy ha *Jókai* szerint volt valaki, aki a szivét a homlokán hordta, miért ne lehetne olyan valaki is, a ki a sirkövét használja az iratesmókon.

* **Uj ügyvédek.** A debreczeni ügyvédi kamara három új ügyvédet vett fel újabb tagjai sorába. Az egyik *Fereny Elek* volt főszolgabíró, ki *Debreczenben* nyitott ügyvédi irodát; a másik dr. *Nagy Béla* ki szintén *Debreczenben* telepedett le. A harmadik, *Kicska Mór*, *Püspök-Ladányban* nyitotta meg irodáját.

* **Íteletidő Debreczenben.** Megnehezült az idő járása felettünk. A hideg május már eddigelé is országszerte nagy károkat okozott. Mintha megfordult volna a világ rendje, alig tudjuk tájékozni magunkat, hogy tavaszban járunk-e vagy őszben. A fagyasztó hideg szél visszatartja a növények fejlődését; a folytonos borult idő nem engedi átmelegedni a föld termékeny talaját. Több helyről érkezik a szomorú jelentés, hogy a fagy, a hó és a jég tönkretette a gazdák reményeit. Tegnap délután két és három óra között Debreczen gazdaközönségét is sulyos csapás érte. Fekete fellegből megindult a növénytipró jég, mely mintegy tíz perczig zuhogva ömlött alá, beterítve a földet hideg gömbtestével. A veszedelmes jég nagy kárt okozott a szőlőkben és veteményekben. E csapás után alig

lehet kilátása Debreczennek vidám szüretelésre.

* **Vetélytársak háboruja.** Furesa háborut rendezett tegnap déltájon az Egyháztéren két szerelmes szívű hölgy, melynek a rendőrségen lesz a folytatása. *Vörös Juliánna* és *Kohn Rebeka* ugyanis már rég gyűlöletes szívvél viseltetnek egymás iránt s csak a kedvező alkalmat várták, hogy kiönthessék mérgüket. A két vetélytárs tegnap aztán össze is került az Egyháztéren és szótlánul ragadtak egymás hajdiszébe s körmeik teljes erejével rángatták egymást a közönség harsogó kacajja között. Hogy mi lett volna a háboru vége, el sem képzelhető. Végére arra menő kőműves-segédnek választották szét a dühöngő hárpákat s átadták őket az oda siető rendőrnek, ki aztán besétáltatta őket a bünyügyi-osztályhoz. Háboruszkodásuk oka egy közös káplár ur, kit mind a kettő szeretett volna maga részére hódítani.

* **Megszökött péksegéd.** Vidám arccal árulgatta a ropogós sóspereczeket, piros képű zsemléket és kellemes hajlásu kifliket *Fazekas József* péksegéd, ki *Geiger* péknél volt alkalmazásban. A jókedvű segéd egy ideig sohasem adott okot panaszra és teljes bizalmával dicsekedhetett gazdájának. Tegnap azonban hiába várta vissza leszámolásra *Geiger*. A segéd gondolt merészet és nagyot s az eladott sütemények árával eddig ismeretlen helyre távozott. A csalódott pék jelentést tett hűtlen segédje ellen, kit a rendőrség erősen kutat.

* **Megundorodott a büntől.** Szerencsétlen sorsa igen sok nőt taszít a bűn örvényébe. Az éjjeli élet gyászos alakjai rendszeren az olyanokból kerülnek ki, a kik undorodnak a tisztességes munkától és uraskodni óhajtanak. *Zékány Mária* is bekerült egy ilyen éjjeli helyre, de a lelke megundorodott a büntől és három heti tartózkodás után megszökött. A rendőrséghez ment és oltalmukat kérte, mert a tisztességes utra akar visszatérni. A rendőrség illetőségi helyére fogja elküldeni.

* **Vigyázatlan bérkocsis.** A városi tanács szigorú szabályrendelettel kötelezi a bérkocsisokat a kellő felügyeletre, de a bérkocsisok gyakran tulteszik magukat a szabályrendeleten s e tettükkel igen sok bajt okoznak. Tegnap *Bányai János*, 20-ik számú bérkocsis követett el ilyen galibát. A *Bika-szálló* előtt őrizetlenül hagyta lovát, mely a közelgő kisvonattól megriadva, lóhalálában nyargalt a *Péterfia-utca* felé. Szerencsére egy akáczfának szaladt futása közben, mely rögtön kitért s megállásra kényszerítette a futó paripát. Nagyobb baj nem történt ugyan, hanem azért a vigyázatlan bérkocsis ellen megindult az eljárás.

* **A virtuosos cigány.** *Lakatos Miklós* nyirbátori születésű cigány mártóbbizben volt kitiltva Debreczen város területéről, hanem azért csak visszagyött a lelke ide, Debreczenbe, hol olyan alaposan el lehet mulatni. Tegnap ismét visszakerült a városba s egyik *Deák Fereny-utcai* ivóban berugott, mégpedig oly akkurátosan, hogy józanessze teljesen elhagyta s ilyen állapotában megölésse fenyegette az ott levőket, majd meg oly óriási lármát rogtönzött, hogy nagy serreg nép esődült össze reá. A virtuosos cigányt a rendőrség fékezte meg a vitte be a bünyügyi-osztályhoz, hol alkalmas szállást adtak neki.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

— (Makó Lajos — Debreczenben.) A jövő szezon színigazgatója, Makó Lajos tegnap családja látogatására ide érkezett. Előkészületi munkálatok is Debreczenbe hívták s megbizta Gyöngyössy Viktort, a színház festőművészt: hogy az összes díszleteket kijavítsa és átfesse. A városi színház jövőre direktorának különben a hűvös idő dacára is szép közönsége van Nyíregyházán; hol estéről estére telt nézőtér tapsol a törekvő művészgárdának.

TÁVIRATOK.

Szapáry gróf lemondása.

Budapest, május 22. (Saját tudósítónktól.) Szapáry Gyula gróf, a delegáció volt alelnöke, a mai lapokban nyilatkozatot tesz közé, melyben alaptalannak jelenti ki több napilapnak elnöki tisztéről való lemondásával kapcsolatosan hozott közleményeit s kijelenti, hogy elnöki tisztéről betegsége miatt volt kénytelen lemondani s a mióta a fővárosból eltávozott, ágybanfekvő beteg.

Loubet elnök Pétervárott.

Pétervár, május 22. A Loubet elnök tiszteletére Krasznóje-Szelóban tartott díszszemle gyönyörű időben folyt le. Dél-élt 11 órakor Miklós császár az elnökkel kocsin megjelent a gyakorlótéren, a hol Alexandra császnő, az özvegy császnő és Feodorovna Jeliszaveta nagyhercegnő is megjelent. A gyakorlótérre érve, a császár rögtön lóra ült, míg Loubet elnök a császnő balján a Daumont-fogatu kocsiban foglalt helyet. A szemle azzal kezdődött, hogy a császári pár, Loubet elnök és a császári család tagjai elhajtottak a négyzetben felállított csapatok arczéle előtt. A csapatok lelkes hurrával üdvözölték a császári család tagjait és az elnököt. A császnő és Loubet elnök azután a császár sátrába vonultak, mialatt a császár szemlét tartott a csapatok fölött. Az összes csapatok főparancsnoka, Nikolajevics Miklós nagyherceg, a lovasság főfelügyelője volt. A császár mögött a nagyhercegek és a kíséret sorakozott lóháton. A szemle részvételt 56 és fél zászlóalj, 36 lovasszázad, 12 kozákszotnya és 266 ágyu. A szemle lovassági rohammal végződött.

Körber lemondása.

Bécs, május 22. (Saját tudósítónktól.) A Reichsath holnapi ülésén a cseh agráriusok interpellációt intéznek Körberhez annak megtudása végett, hogy igaz-e, miszerint a korona őt a kiegyezési kérdésben Magyarországgal szemben engedékenységre figyelmeztette és ha ez igaz, felajánlotta-e a koronának lemondását?

Letartóztatott kivándorlási ügynök.

Sopron, május 22. (Saját tudósítónktól.) A soproni rendőrség ma egy Hoffmann János nevű szélhámos ügynököt tartóztatott le, kiről kiderült, hogy egy brémai kivándorlási ügynök bécsi alkalmazottja, ki már számos magyar embert rábeszél

a kivándorlásra és csábító leveleivel az egész országot elárasztotta.

A pétervári pohárköszöntő.

Páris, május 22. A lapok a pétervári pohárköszöntőkkel foglalkoznak. A Figaro azt hiszi, hogy a Pétervárott elhangzott pohárköszöntők az egész világon erős visszhangot fognak kelteni, mert azt bizonyítják, hogy a francia-orosz szövetség hű marad elveikhez és szándékaihoz. Oroszország és Franciaország hadserege pecsétje és zászlója a szövetség erősségének, a melynek főtörekvése a béke megtartására irányul. Miklós császár is, az elnök is fontosnak tartotta, hogy megerősítse a kettősszövetség békés természetét, a melyet különben többé senki sem von kétségbe.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Aki az ócskást lopja meg.

Fene Jánosné ott szolgált Neumann Mandel ócskásnál, a Simonffy-utcán. Egy szép májusi éjszakán — ép úgy ragyogtak a csillagok, mint most — behatolt a gazdaasszonya hálószobájába s onnan ellopott egy hetven korona összeggel telt erszényt. A pénzt azonban nem merte magánál tartani, hanem átadta egyik szoboszlói atyjafiának, Dede Ferencnek, ki hazavipte a pénzt Szoboszlóra. Fenéné a lopás miatt már régebben leülte büntetését, Dedét tegnap vontá orgazdaság miatt felelősségre a debreczeni kir. törvényszék. A rovott multu, többször büntetett ember kétheti fogházat kapott, de megfellebbezte ez ítéletet azon indoklással, hogy rengeteg a dolga s most nem ér rá bevonulni a börtönbe. Az ügy tehát a kir. táblához kerül.

§ Kinevezés. A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke Kopacsék József hajduböszörményi lakos, végzett joghallgatót a debreczeni ítélőtábla kerületébe díjtalan (s nem, mint a „Debreczen” közölte: díjas) joggyakornokká nevezte ki.

* Pályázat irnoki állásra. Bernáth Elemér, a debreczeni kir. ítélőtábla elnöke pályázatot hirdet a táblánál megüresedett irnoki állásra. Az állás elnyeréséhez altiszti igazolvány szükséges. Díjazása a szabályszerű írlményeken kívül ezer korona. Pályázatokat négy heti határidőn belül a tábla elnökéhez kell benyújtani.

§ A csikórugás halottja. Majdnem végzetes szerencsétlenség történt tavaly Derecskén. Klein Lőrincz derecskei gazdálkodó csikója kint legelt a réten s az ott játszó Kovács Imrét, egy öt esztendő kis parasztyereket egy meg rugta, hogy a gyerek husz napnál tovább nyomta az ágyat. A debreczeni törvényszék dr. Szeőke István elnökle alatt tegnap ítékezett ebben a bűnygyben és Klein Lőrinczét gondatlanságból okozott testi sértés miatt 30 korona pénzbüntetésre ítélte. Klein Lőrincz megnyugodott az ítéletben, mely ilymódon jogerős.

§ A csirkefogó összbüntetése. Smigróczki Pál a közönséges tolvajok közül való. Apró tyuklopások s holmi más esekélyeségek terhelik a lelkét, melyeket két év alatt, különböző időközökben követett el. A debreczeni törvényszék összbüntetésül két heti fogházzal sújtotta tegnap Smigróczkit, ki megnyugodott ez ítéletben.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

B. K. (Helyben.) Önnek van igaza. Tisztelt lapársunk cikkkirója nem volt pontosan tisztában azzal, hogy mikor történt a Martonovics-féle összeesküvés véres elfojtása. Kerekszámot írt a hangulat kedvéért. A vérezei gyászos kivégzés 1795-ben volt, tehát százhet évvel ezelőtt.

NYILT-TÉR.*

Nyilatkozat.

„Megtámadott rendőr” ezimen a lapok napihírek rovatában személyemet és üzleti jóhírnevemet mélyen sértő s engem a közvélemény előtt pellengére állítani szándékolt újdonság jelent meg. Az újdonság elmondja, hogy e hó 20-án este pacsirta-utczai borkimérő-helyiségben mulató hölgyek társaságában nagy multság volt és nagy zajjal folyt a mulatozás. Bogdán Gyula rendőr bejött ivómba, esendre intette a zajongókat, de erre én gazembernek neveztem és helyiségemből kidobtam, miközben több káromló szóval illettem.

Ugy tisztességes multam, mint üzletem jóhírneve érdekében kijelentem, hogy a rendőrnek a feljelentése egy szög hazugság. A pünkösdi ünnepek második napja estéjén voltak ugyan vendégeim, kik esendben, tisztességes módon mulattak, de nem voltak — mint a rendőr állítja — mulató hölgyek. Nevelt leányom és az udvarban lakó varróleány tartózkodott ottan csupán, akik a vendégekké szoba sem állottak. — Üzletemben soha nem is tartottam bormérő lányokat. A rendőr ez állítása hát a legvakmerőbb hazugság.

A dolog különben így történt. Bogdán Gyula rendőr valahol teleitta magát s részeg fővel bejött kimérőhelyiségembe, hol nevelt leányomat ölelgetni kezdte, ki visszautasította. A rendőr erre gorombáskodni kezdett s fenyegetődzött. Én szelid hangon felszóllítottam, hogy ok nélkül ne csináljon kellemetlenséget és ha mulatni akar, üljön le tisztességesen. Miután szavamra nem hallgatott, figyelmeztettem, hogy távozzék el, mert a mint látom, részeg. Ő aztán ki is ment, majd ismét visszatért és bocsánatot kért tőlünk. Erre az ott levő vendégek tanuk lesznek.

Nem én tehát, hanem Bogdán Gyula rendőr követte el a goromba eljárást. Ő volt rendezője a botránynak, ő volt okozója a kellemetlenségnek. Én őt sem gazembernek nem neveztem, sem üzletemből ki nem dobtam. Soha nekem senkivel bajom nem volt és üzletem ellen sem történt kifogás.

Addig is, míg Bogdán Gyula rendőr ellen, ki rendőri megbízatását ilyen ezélna használja fel, illetékes helyen a feljelentést megtenném, a közönséget tájékoztatni kötelességemnek tartottam az ügy állása felől.

Debreczen, 1902. május 22.

Marton Sándor
bormérő-tulajdonos.

Nyilatkozat.

Juhász József nevű gazdaember panaszt tett ellenem a rendőrségen egy tehénevélből kifolyólag, megemlítvén azt is, hogy én Debreczenből eltávoztam. Ezzel szemben határozottan kijelentem, hogy a panasz minden alapot nélkülöz s az esetleg megindítandó vizsgálatot nyugodtan várom. Debreczenből távoztam ugyan, de H.-Szoboszlón állandó lakásom van.

Ezt jóhírnevem megóvása érdekében, kötelességemnek vélem kinyilatkoztatni.

Debreczen, 1902. május 22.

Heller Samu
szarvasmarha kereskedő.

* Ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

11 khb.

1902.

Verseny tárgysái hirdmény.

Alólirott kórházi bizottság, Debreczen szab. kir. város közkórházába 1902. évi márczius hó 1-től 1905 márczids hó 1-ig terjedő három évi szénszükségletének biztosítása érdekében zárt ajánlati verseny tárgyalást hirdet.

Az évi szükséglet 4000 méter mázsára irányoztatik elő, de a megrendelés ennél több, vagy kevesebb is lehet.

A szállítandó szénnek a Charlotte Anna vagy Laura nevű porosz silésiai bányából való elsőrendű darabos szénnek kell lennie, mely köves, vagy teljesen elégésre alkalmatlan ásványi termékeket nem tartalmazhat.

Ajánlattevő tartozik a kórház gondnokságánál 5 klgmmnyi mintát előzetesen letenni, írásbeli zárt ajánlatát pedig a 100 m.-mázsánkénti árák feltüntetése mellett számmal és betűvel ajánlatában kiírni.

A vállalat biztosításul készpénzben vagy óvadékképes érték papirokban 500 korona bánatpénz Debreczen város kórház Gondnokságánál előzetesen leteendő és a letétjegy melléklendő lesz az ajánlathoz.

Ezen bánatpénz a vállalat elnyerése esetén 700 korona értékre egészítendő ki.

Elkészve, vagy kellő bánatpénz nélkül beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A zárt ajánlatok, melyben pályázó kijelenteni tartozik, hogy a szállítási részletes feltételeket elfogadja és magára nézve kötelezőnek ismeri. Debreczen város kórháza Gondnokságánál a mintával együtt 1902. év június hó 20-ik napjának d. u. 5 óráig adandók be, a melyek itt június hó 21-én d. e. 9 órakor fognak felbontatni.

A kórházi bizottság fentartja magának azon jogot, hogy a beérkezendő ajánlatok közül tetszése szerint szabadon választhasson, avagy azokat egészben is mellőzhesse.

A szállítási részletes feltételek Debreczen város közkórházánál tekinthetők meg a hivatalos órák alatt.

Debreczen, 1902 május 13.

A kórházi Bizottság.

REGENYCSARNOK

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Irta: Jablonczay Kálmán.

I.

Szakítás.

Ózv. Tardosné komoran ül a tágas karosszékben, redőbbe borult homlokkal s — lángoló haraggal néz előtte álló fiára, Ferenczre.

Tardos Ferencz a legmélyebb gyermeki tisztelettel csókolja meg a legszigorubb, a legbüszkébb anya kezét és ismételve remegő hangon kérdi:

— Hát édes anyám! — csakugyan nem adod beleegyezésedet, hogy azt a leányt feleségül vegyem??

— Nem!! — és százszor nem! — mondá özvegy Tardosné... Soha sem fogok olyan házasságba beleegyezni, mely vérig sérti ősi családom becsületét, beszennyezi azt a nevet melyet viselek és utánam egyedül viselsz te, — kinek legelső kötelessége azt fényesébségben megtartani... Nem egyezem bele soha, soha! — érted, soha! — Még akkor sem, ha neked — egyetlen fiamnak az életébe kerülne is...

— Utolsó szavad ez, édes anyám? — kérdé sápadt arczzal Tardos Ferencz.

— Legeslegutolsó!... Most pedig adieu fiam uram! Én egy semita leánynyal egy ablakon nem fogok kinézni, még akkor sem, ha fejvesztésre itélnének is miatta...

Távozz tehát fiam! — folytatá a büszke anya Ferencznek mindjobban el-sáppadó arcjától kissé megrendülve — és verd ki a fejedből az egészet. Az én

anyai áldásom ettől a házasságtól örökre elvan zárva.

A kevély Tardosné felemelkedett és büszke tartással kisietett a szobából, ott hagyva lélekben össze tört fiát a kétségbeesés mardosó karmai között.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

x Déli jég- és viszontbiztosító-társaság Triesztben. Ezen társaság évi rendes közgyűlése márczius hó 15-én tartatott meg és az 1901. évre vonatkozólag ott előterjesztett üzleti jelentésből a következő fontosabb adatokat közölhetjük. **A jég-biztosítási ágazatban** 3.799,256 korona volt a díjbevétel az előző évi 2.799,147 koronával szemben; károk fejében 2.918,253 korona fizettetett ki az előző évi 2.145,564 koronával szemben. **A tűz viszontbiztosítási ágazatban** 1.154,033 korona folyt be díjakból az 1900. évi 842,570 koronával szemben, míg a károk a hátralékok figyelembe vételével 799,487 koronát igényeltek az előző évi 686,346 koronával szemben. A tüzdíj hátralékok 577,160 koronára emelkedett és a díjbevétel 05 százalékát teszi. A mérleg 313,363 korona nyereséggel zárul, mely az alapszabályszerű levonások eszközlése után részvényenként 32 korona osztalék kifizetését teszi lehetővé. A nyereség és díjtalékok ez idő szerint 2.588,964 koronára rúgnak, úgy, hogy a társaság a teljesen befizetett 3.000,000 koronányi részvénytőke hozzászámításával 5.588,964 korona biztosítéki alap felett rendelkezik.

Laptulajdonosok:

László és Popovits.

Alkalmi ajánlat.

A nyári idény beálltával — miután a szőnyeg és virágágyak

kiültetése elérkezett, bátor vagyok a mélyen tisztelt közönségnek tudomására hozni, hogy nálam a **legszebb és legerősebb növényeket a legolcsóbban** beszerezhetők.

Bármely időben szolgálatára állók a t. közönségnek.

Kiváló tisztelettel:

Paczelt János.

A Richter-féle Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvényéknél, csúznál és meghűtéseknel.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban „Horgony” védjeggyel és „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f. 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER

Farbenfabriken vorm.
Friedr. Bayer & Co. Elberfeld.

SOMATOSE

hushól készült és ennek tápanyagát tartalmazó istelen, könnyen oldódó Albumose készítmény a legkiválóbb erősítő szer

gyenge és a táplálkozásban elmaradtaknak, ideg-, mell- és gyomor-betegeknek, betegágyasoknak, angol kórház szenvedő gyermekeknek, időseknek, nemkülönben

vas-Somatose

alakjában a

sápkórosoknak

lesz ajánlva az orvosok által.

Vas Somatose nem egyéb 2% szerves összetételű vasat, a melyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmazó Somatose.

Somatose rendkívül gerjesztő az étvágyat.

Raktáron van az összes gyógyszerárakban és gyógyszertárakban és gyógyszertárakban.

A P R Ó H I R D E T É S E K

Minden apró hirdetés, a mely 10 szót tartalmaz, e rovatban husz fillérért lesz közzétéve: Minden további szó közzétételét 4 fillérért eszközöljük. Vidéki tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a levélbélyeg a válasza beküldetik. Vidékiek az utalvány szelvényére is rávezethetik a hirdetéseket.

A K I
eladni vagy venni kíván
butort földet
bort szőlőt
üzletet
házat stb.
szobaleányra
szolgállóra
kocsisra
házmasterre
háztartásra
nevelőre

gazdasszonyra
szakácsnőre
vinczellőre
kulcsárnőre
üzletvezetőre
könyvelőre
üzletlátsra
segédre
stb.-re
van szüksége
adja fel hirdetését
a
"SZABADSÁG"
kiadóhivatalánál.

10 év óta fennálló

havi és heti részletültemben a tavaszi áru-nagy választékban megérkeztek és áremelék nélkül árusítatnak Kohn Hermann Hatvan-u.

Újléti különféle 0-bor 80 hektoliter eladó Szabó Lajosnál Péterfia-utca 81.

Legalkalmasab ajándék egy fényképező kamra, Kélemes szórakozás és

hasznos időtöltés. Ingyen-
oktatás és utasítás. Tes-
sék arlapot kéri

Komáromi József fényké-
pészeti szaküzletéből Deb-
reczen, Piacz 12.

Hol a jó és olcsó!

Fazekas Kálmánál Hatvan u. 4 sz. (Koszo-rus-ház), hol mindennemű földfestékek valamint pil-lanat alatt száradó szo-bapadló és butor lak-kok, firnisz, vékony és vastag asztalos enyv 38 kr. kilója és minden e szakmába vágó cikkek olcsóbban mint bárhol a nagyérdemű közönség ren-delkezésére állanak.

Vaj, naponta friss kilója 1 frt. 20 kr.-ért kapható DEUTSCH LAJOS fűszer kereskedésében Piacz-u. 38.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Csapó-utca 9.

Moly, kár ellen biztosító megóvó intézet
VÉGH GYULA
szűcsmester.

Debreczen, Gróf Dégenfeld (Rozsa-ter 3. sz. Szikszai-ház.

Van szerencsém a nagyérdemű kö-zönség becses figyelmét felhívni elsőrangú szűcs-műhelyem berendezésére, ahol elvállalok mindenféle teli ruhák nyári gondozását, u. m. utazó bundák, láb-vedők kocsi takarók, szőnyegek, női-és férfi felöltők stb. a legnagyobb fel-ügyelet mellett elfogadok. Műhelyem pon-tos és szolidagáról méltóztassék meggyő-ződni.

Anyaralásra beadott) ruhák tűz ellen biztosított helyen tartatnak.
Levelező-lapok czimemre kül-dése után hazhoz is elküldök.

A legujabb

női ruhaszövetek, delain, batist, zephir és mindenféle mosó ruha kelmék

óriási választékban raktárra érkeztek

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
özégnél Kistemplom-bazár.

Tűzifa

apritva

Nyárfa 70 krajczár.
Bükkfa 80 krajczár

métermázsánként kapható
Miklós-utca végén levő
Falk kefégyárban.

Griczmann Gyula orthopéd czipész.

Piacz-utca 11. szám (Bika-szálloda mellett.)

Ajánlja magát mindenféle ortho-péd munkáknak és czipő különleges-ségeknél elkészítésére. Felhívja a merev és hajlékony ludtalpuaknak, kü-lönösen a pinczerek és kereskedőknek, valamint egyéb lábbetegségbenszen vedőknek figyelmét, helybeli jeles orvosok által is elismert és kitünő-nek talált

orthopéd czipő készítményeire,

melyek a beteg lábra feltétlen gyógy-hatásúak s felette kényelmesek és könnyűek.

Mérték utáni megrendelések a legdivatosabb és legpontosabb kivi-telben!

A hajdu-szentgyörgyi gazdaságban szamosháti dohánypalánták bármily mennyiségben kaphatók.

Megérkeztek!

A legszebb tavaszi ujdonságok

női divatszövetekben

Bluz selymekben,

Tennis, chiné és

De laine szövetekben,

napernyőkben.

Szabó Lajos fiai

özégnél,

Debreczen — Rózsater.

WALLA JÓZSEF

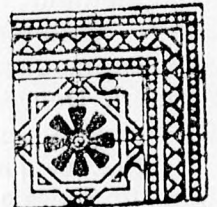
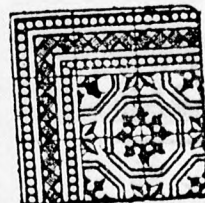
Mozaik

és

cziment-árugyára

BUDAPEST,

Rottenbiller-utca 13.

Granit-terazzo,
Betonirozások,
Medenczék,
Csatornázások,
Szökőkutak,
Jászolok,
Fayencze falburkolati lapok,
Aszfalt-tető és elszigetelő lemezek,
Keramit-lap,

Mozaik-lap à la Mettlach,
Márvány Mozaik-lap,
Cement-lap,
Menyezet-nádszövet,
Tűzálló téglák,
Portland Czement,
Roman Czement,
Terracotta-árúk,

